

JOVES

viu senzillament perquè altres,
senzillament, puguin viure

Objetius de
Desenvolupament
del Mil·lenni
(ODM)

Comerç
just

Banca
ètica

Consum
responsable

JOVES

CAMPANYA INSTITUCIONAL **2011-2012**

Guia de l'educador

Presentació dels materials
didàctics per a
ADOLESCENTS I JOVES 3

Activitat 1

Senyals d'esperança: un repte 6

Activitat 2

L'hora del debat crític 13

Activitat 3

L'"efecte dòmino" i
el desafiament dels Objectius de
Desenvolupament del Mil·lenni 18

Espai de PREGÀRIA JOVE

Pregària d'unitat amb els pobres 25

Presentació dels materials didàctics per a ADOLESCENTS I JOVES

Durant els tres últims anys, les campanyes institucionals de Càritas han volgut proposar a la ciutadania, i a la comunitat cristiana, viure i practicar una sèrie de valors per fer possible una societat amb futur.

Enguany, Càritas inicia un nou cicle de campanyes en què, tenint com a base els valors evangèlics que havia plantejat els anys anteriors, vol proposar-nos fer possible entre tots, amb les mans de tots, un nou **model social i econòmic** en el qual estiguin presents aquests valors de *comunió, participació, diversitat, gratuïtat, fraternitat i compromís*, i fer que el cel fosc i amenaçador en què viuen els cada vegada més pobres i exclosos torni a ser lluminós i blau per a tothom i arreu.

Des de Càritas, en nom de la Comunitat Cristiana, volem plantejar, amb aquesta campanya, la necessitat urgent d'un nou Desenvolupament i una nova Economia que girin al voltant del bé de l'ésser humà respectant el medi ambient. La crisi econòmica ha posat al descobert l'atzucac on ens condueix aquest model econòmic basat en el Creixement sense límit.

Aquesta crisi ha posat en evidència que el món viu per sobre de les seves possibilitats econòmiques. Els països i els ciutadans estem endeutats per sobre del que produïm o guanyem.

Aquesta crisi ha posat en evidència que el món viu per damunt de les seves possibilitats socials: el 20 % de la població posseeix el 90 % de la riquesa del planeta, mentre que més de 4.000 milions de persones viuen en estat de pobresa. És a dir, aquest model econòmic basat en el creixement no afavoreix tota la humanitat, sinó tan sols una petita part.

Viu senzillament perquè altres, senzillament, puguin viure

JOVES

I, finalment, aquesta crisi també ha posat en evidència que el món viu per sobre de les seves possibilitats físiques. Estem destruint el planeta a un ritme sense precedents. Consumim el 25% més dels recursos que la naturalesa produeix anualment.

Podríem resumir el que ens vol proposar a cadascun de nosaltres aquesta campanya de Càritas amb una frase ben senzilla: **“Viu senzillament perquè altres, senzillament, puguin viure”**. No podem estar-nos de braços plegats, indiferents, mentre tres quartes parts de la família humana malviu en la pobresa (vegeu Mt 25, 31-40).

Per sensibilitzar i educar els adolescents i joves quant al que aquesta Campanya vol transmetre, desvetllar i remoure, hem preparat aquests materials didàctics. La finalitat última d'aquestes activitats que proposem és aconseguir que el següent missatge de la Campanya els arribi ben clar i ben alt: *“De la manera com vivim, ens comportem, actuem, podem influir **positivament** en el nostre entorn. Ho creiem o no, cadascun de nosaltres té un **tros de món** on sí que pot fer-hi alguna cosa... i són molts els que se'n poden beneficiar... gairebé sense adonar-nos-en.*

Tot seguit presentem les activitats que hem pensat per treballar amb adolescents i joves el missatge d'aquesta Campanya:

Audiovisual

de la Campanya de Càritas per a Joves

Mitjançant un muntatge sonor fet amb el PowerPoint que dura 7 minuts, es presenta als joves el contingut i el missatge d'aquesta Campanya.

Activitat 1

Senyals d'esperança: un repte

La finalitat d'aquesta activitat és treballar el contingut del que s'ha vist en l'audiovisual de la Campanya i aprofundir-hi. Mirarem de provocar en els joves la reflexió personal davant un món i una economia que es mouen per l'afany de créixer i enriquir-se sense límits, i peti qui peti, sense tenir en compte les conseqüències negatives que tot això provoca. Invitem els joves a ser senyal d'Esperança amb la seva forma de viure a contracorrent.

Activitat 2

L'hora del debat crític

La finalitat d'aquesta activitat és despertar i provocar en el jove l'esperit crític, mostrant-li com funciona el motor secret de la societat de consum. Mirem que s'adoni cap a on va la societat de consum en què vivim i que s'hi posi críticament. Volem que a partir d'aquesta reflexió es qüestioni i replantegi el seu estil de viure.

Activitat 3

L'“efecte dòmino” i el desafiament dels Objectius del Mil·lenni

La finalitat d'aquesta activitat és que els joves s'adonin que el nostre estil de vida, els nostres actes i comportaments individuals, per petits que siguin, tenen una repercussió, per bé o per mal, en la vida d'altres persones i en el medi ambient. Volem fer veure als joves que la realitat de la pobresa que hi ha al món és fruit i conseqüència de l'estil de vida de la societat occidental, de la majoria dels seus ciutadans i de tots els seus governants. Volem provocar que el jove es posi davant aquesta situació i que s'impliqui personalment en la lluita per fer possible l'acompliment dels Objectius del Mil·lenni.

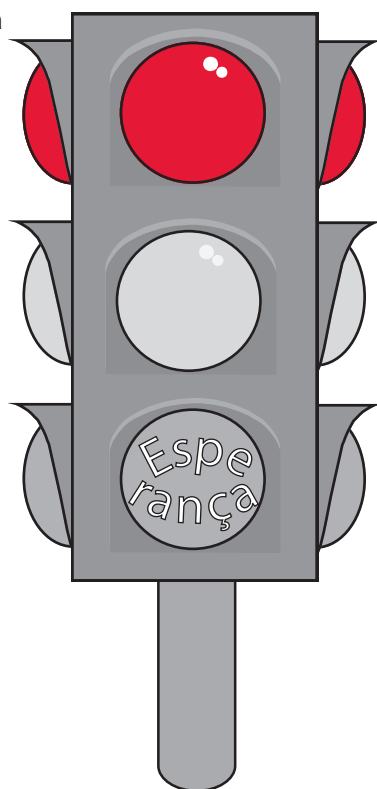
Espai de pregària jove

Pregària d'unitat amb els pobres

Amb aquesta pregària oferim la possibilitat de crear un espai de pregària, de trobada amb Déu i d'unió en esperit a tants germans nostres que viuen en la pobresa, l'exclusió i el desamparament. Convidem els joves a posar-se en mans del Déu-abba de Jesús per ser instruments en les seves mans i fer possible un món millor, més frater, més just, més sostenible: fer possible el Regne de Déu.

Senyals d'esperança: un repte

- Primer respondran les preguntes 1 i 2 per grups i després es farà una posada en comú del que s'ha dit en cada grup.
- A continuació respondran la pregunta 3 per grups i després faran una posada en comú.
- I per acabar, faran l'activitat 4. Com que hauran de fabricar senyals, l'educador facilitarà a cada grup fulls en blanc perquè els puguin fer. En la posada en comú mostraran els senyals que han fet. Seria bo poder-los penjar en un lloc ben visible (al taulell d'anuncis, en una paret...).

6

Alguns senyals de la realitat actual

Alguns senyals del model econòmic i social actual

Propostes de Càritas per fer possible un nou model social

2. ¿Què opineu dels tres blocs de senyals presentats?
3. ¿Quins altres senyals afegiríeu per completar cada bloc?
4. Caldria fer un altre bloc de senyals, el més important: els senyals que vosaltres fareu per fer possible al voltant vostre un món més humà i més humanitzador. Després, llegiu el Decàleg per viure la Senzillesa que teniu a continuació; tot seguit creeu, de manera simbòlica, senyals que concretin els vostres compromisos per convertir-vos realment en senyal d'ESPERANÇA per a aquest món en què vivim.

2012

 Et toca a tu

Viure el decàleg de la senzillesa

1. **Viure la senzillesa** és no necessitar tenir moltes coses per ser feliç, i no caure en el consumisme ni en les modes que ens obliguen a comprar tot el que surt nou, tot allò que acaba de sortir.
2. **Viure la senzillesa** és tenir més alegria a donar, a compartir, que a rebre, perquè has descobert el poder misteriós de la paraula gratuïtat.
3. **Viure la senzillesa** és buidar el cor de totes les coses innecessàries que l'ocupen i omplir-lo del tresor de l'amistat, la proximitat i de la trobada humana amb els altres.
4. **Viure la senzillesa** és creure que la teva vàlua i dignitat està en tot el que ets com a persona, i no el que tens o en la posició social que ocupes.
5. **Viure la senzillesa** és solidaritzar-te amb tants germans de la família humana que viuen injustament en la pobresa i la necessitat, i mobilitzar-te i implicar-te perquè no vols viure millor que ells.
6. **Viure la senzillesa** és posar la confiança i la seguretat no en el diner o les possessions, sinó en els béns espirituals, en les conviccions i creences, en la Fe, en les capacitats, en la teva força interior i en la dels qui t'estimen i et valoren.
7. **Viure la senzillesa** és treballar per viure, i no viure per treballar.
8. **Viure la senzillesa** és gaudir dels innumbrables obsequis que la vida, la natura, et fa constantment cada dia i que passen desapercebuts per a la majoria de la gent.
9. **Viure la senzillesa** és respectar la naturalesa i tenir-ne cura amb la teva forma de viure, reciclant, reutilitzant i reduint el consum innecessari.
10. **Viure la senzillesa** és utilitzar els teus diners perquè tu i la teva família visqueu amb dignitat, i perquè els altres també puguin viure amb dignitat si els inverteixes en la banca ètica i si t'acostumes a exigir productes que provenen del comerç just i del comerç local.

*Si vius així, contribuiràs a fer possible una societat més humana i més humanitzadora.
Et convertiràs en un senyal d'ESPERANÇA en aquest món.*

Valora't de l'1 al 10 en cadascun dels punts del decàleg i després planteja **una acció concreta**, o dues, per a cada punt i que puguis realitzar durant aquest mes. Si ho fas, t'assegurem que una cosa molt especial passarà a la teva vida... milloraràs la teva qualitat de vida i al mateix temps contribuiràs a millorar la qualitat de vida del món on vius. ¿Què, et decideixes a experimentar-ho?

Activitat 2

L'hora del debat crític

Tema: El motor secret de la societat de consum

L'educador donarà fotocopiats als joves el *document de treball 2 per al debat* als joves. Es formaran grups de 5 o 6 persones que seguiran la següent pauta de treball:

- Tria d'un portaveu o secretari del grup.
- Lectura del document. Extreure'n les coses, els fets, les idees, les dades que els cridin més l'atenció. Explicació del perquè. ¿Quines opinions suggereix al grup la lectura d'aquest document?

- Primera posada en comú entre tots els grups.

L'educador plantejarà aquesta nova qüestió perquè la debatin per grups:

- Com a grup, ¿estem a favor o en contra dels plantejaments de la societat del creixement? ¿Per què?
- Com a grup, ¿estem a favor o en contra del que planteja la proposta del decreixement?
- Les persones de la nostra edat ¿som molt consumistes –allò de comprar, llençar, comprar–? ¿Per quina raó?
- Segona posada en comú dels grups.

Per acabar, l'educador llegirà aquesta notícia de premsa:

El teu mòbil mata

Mentre unes 50.000 persones es reunien el 2011 a Barcelona per la Fira Mundial de Telefonía Mòbil, la guerra de la República Democràtica del Congo ja feia 13 anys que durava i havia causat més de 5 milions de morts. La relació entre aquesta Fira i la guerra desencadenada al cor del continent africà es pot resumir en una sola paraula: "COLTAN". El coltan és un mineral present en els xips de tots els telèfons mòbils. El coltan finança la guerrilla de la República Democràtica del Congo, país que posseeix més del 80 % de les reserves mundials d'aquest mineral que a la vegada enriqueix els fabricants de mòbils. Com a consumidors, podem allargar la vida dels mòbils en comptes de canviar-los cada vegada que ens ho proposa la companyia telefònica amb les seves campanyes.

L'educador farà després aquestes últimes preguntes perquè les responguin primer en grup i després les comentin en una posada en comú general en la qual tothom pugui parlar, no només els portaveus.

1. ¿Estem disposats a reduir el nivell de consum, a no deixar-nos portar per les modes que ens empenyen a comprar tot el que és nou, el que acaba de sortir, estem disposats a no deixar-nos arrossegar per aquesta societat del creixement en què vivim? ¿Per què?
2. ¿Què podem fer en concret, nosaltres, en el nostre dia a dia, per contribuir a fer possible un planeta sostenible i habitable per a tothom? ¿Què hauria de caracteritzar el nostre estil de vida?

Document de treball 2 per al debat

El motor secret de la nostra societat de consum

¿Per què les coses que comprem duren cada cop menys o s'espatllen quan ja n'ha caducat la garantia? La resposta és fàcil: han estat dissenyades per trencar-se en poc temps, per empenyer-nos en aquesta cursa esbojarrada del consum compulsiu. Això té un nom: **"obsolescència programada"**, i és la causa del malbaratament més gran de recursos de tots els temps i de totes les conseqüències mediambientals que se'n deriven.

Tot això s'explica amb detall en un documental emès per Televisió Espanyola titulat *"Comprar, tirar, comprar"*, en què s'explica aquesta pràctica empresarial que redueix de manera deliberada la vida útil dels productes amb la finalitat d'incrementar el consum, i que també es preocupa de seduir i convèncer el consumidor, mitjançant les campanyes publicitàries, perquè sigui el mateix consumidor qui rebutgi el que ja té i compri el més nou, el que acaba de sortir, embarcant-se, sense ser-ne gaire conscient, en aquest comportament de l'usar i llençar, en el desig de tenir-ho tot una mica més nou, una mica millor, una mica abans que calgui o fins i tot sense que calgui. Tot plegat s'ha convertit en el motor secret de la nostra societat de consum.

A continuació tens un resum del contingut d'aquest documental coproduït i emès per TVE l'any 2011, amb guió i direcció de Cosima Dannoritzer.

Comprar, tirar, comprar

La bombeta va ser el primer producte víctima de l'*Obsolescència programada* (o reducció deliberada de la vida útil d'un producte). L'any 1924 es creà un càrtel mundial (agrupació) per controlar la producció de bombetes i repartir-se el pastís del mercat mundial. El càrtel es va dir Phoebus. Inclou els principals fabricants de bombetes de tot el món. L'objectiu era intercanviar patents, controlar-ne la producció i, sobretot, controlar el consumidor. Volien que la gent comprés bombetes amb regularitat. Si les bombetes duraven molt, era un desavantatge econòmic. De manera que van pensar a limitar la vida de les bombetes a 1.000 hores. Durant les dècades següents es van inventar i patentar desenes de bombetes que duraven molt més, n'hi havia que duraven 100.000 hores i més, però cap va arribar a comercialitzar-se.

Un altre exemple és el cas del Nylon. L'any 1940 una empresa química va presentar una fibra sintètica revolucionària: el Nylon. Quan van aplicar aquesta fibra a la fabricació de mitges per a dones, s'adonaren que era molt resistent, pràcticament irrompible. El problema que es creava és que les mitges duraven massa, i això significava que els fabricants no en vendrien gaires. Aquesta empresa química es va replantejar l'invent i decidí crear fibres sintètiques més dèbils, més fràgils, per tal que amb l'ús es trenquessin més fàcilment. Les lleis de mercat imposaven que els productes que es fabriquessin fossin productes de tan poca durada com fos possible.

Aquestes mateixes pràctiques continuen presents avui dia. En posarem alguns exemples: fabricants d'impressores que han posat un xip als aparells perquè una vegada fet un nombre determinat de còpies deixin de funcionar i calgui comprar-ne una de nova, perquè resulta més cara reparar-la que comprar-ne una altra.

Amb un model de l'iPod va passar una cosa semblant. Així ho explica un dels afectats, un jove nord-americà:

"Vaig comprar un iPod que costava 300 dòlars. Al cap de 12 mesos, se li va morir la bateria. Vaig trucar a Apple per demanar-los que em canviessin la bateria, però la seva política d'aleshores era dir als clients que comprassin un altre iPod perquè no hi havia la possibilitat del recanvi. Em vaig sentir estafat. El meu germà va tenir una idea: fer un vídeo curt sobre el fet i penjar-lo a la nostra web. En aquest curt es veia un jove que anava que anava estampanant sobre les tanques publicitàries on s'anunciava el nou iPod un grafit ben retolat que deia: ¡¡La bateria irremplaçable de l'iPod només dura 18 mesos!!

Un cop penjat a la web, només al primer mes va rebre 6 milions de visites. Una advocat que el va visionar va demandar Apple per la bateria. L'iPod feia dos anys que es comercialitzava –i només a Estats Units se n'havien venut 3 milions d'unitats–, molts més consumidors tenien problemes amb la bateria i es va presentar una demanda col·lectiva el desembre del 2003. En el judici es va demostrar que la bateria havia estat dissenyada per tenir una vida curta. Apple es veié forçada a crear un servei de recanvi i a ampliar la garantia del producte a 2 anys."

L'*Obsolescència programada* va sorgir al mateix temps que la producció en massa i la societat de consum. El problema dels productes fets per durar menys és un patró que comença amb la revolució industrial. De les màquines sortien mercaderies molt més barates i això era

fantàstic per als consumidors. Però hi havia tanta producció que la gent ja no podia seguir el ritme de les màquines.

El 1928 un article d'una revista especialitzada deia: **"un producte que no es desgasta és una desgràcia per als negocis"**. De fet, amb la producció en massa els articles es feren més assequibles i la gent va començar a comprar més per diversió que per necessitat. Però l'any 1929, la crisi de Wall Street frenà en sec la incipient societat de consum i conduí els Estats Units a una profunda recessió econòmica.

Al cap de vint anys, en 1950, l'*Obsolescència programada* ressorgí, però amb una variant nova: ja no es tractava d'obligar el consumidor, sinó de seduir-lo. Brooke Stevens, industrial nord-americà, fou qui ho rellançà. Deia:

"L'antiga idea europea era crear el millor producte i que durés per sempre. La idea americana és crear un consumidor insatisfet amb el producte que ha usat fins ara perquè el llenci o el vengui de segona mà i se'n compri un altre de més nou que tingui una imatge més nova. El disseny i el màrqueting seduiran el consumidor perquè desitgi sempre l'últim model".

Brooks no va dissenyar cap producte perquè fallés intencionadament al cap d'un temps determinat. L'*Obsolescència programada* depenia del consumidor. Llibertat i felicitat a través del consum il·limitat. L'estil de vida americà de la dècada de 1950 va posar les bases de la societat de consum actual.

L'*Obsolescència programada* està a la rel del considerable creixement econòmic que el món occidental ha viscut des dels anys cinquanta. D'aleshores ençà, el creixement ha estat el sant grial de la nostra economia.

Vivim en una societat dominada per una economia de creixement, la lògica de la qual no és créixer per satisfer necessitats sinó créixer per créixer. Créixer infinitament amb una producció sense límit. I per justificar-ho, el consum ha de créixer sense límits.

Els crítics d'aquesta societat de creixement ALERTEN que això no és sostenible a llarg termini perquè està basada en una contradicció evident: **un creixement il·limitat és incompatible amb un planeta amb recursos limitats**. Seguir per aquest camí és una bogeria. Podríem dir que amb la societat del creixement és com si anéssim en un bòlid que va a tota velocitat i que no pot sinó xocar violentament contra un mur o precipitar-se per un abisme.

L'impacte i les conseqüències mediambientals que provoca l'*Obsolescència programada* està posant fi als ecosistemes naturals. La quantitat de desferres, deixalles i productes contaminants que generen els països desenvolupats comencen a ser inassumibles pel planeta, i són els països subdesenvolupats i empobrits els que pateixen les conseqüències més greus de la degradació mediambiental.

L'economia del malbaratament està arribant al final. Amb el pas del temps ens hem adonat que el **planeta no pot sostenir tot això infinitament**. Els recursos naturals i energètics que tenim són limitats. Segons els estudis del Fons Mundial per a la Naturalesa (WWF), "els éssers humans estan devastant la naturalesa a una velocitat sense precedents. Si aquest ritme de destrucció continua, les fonts de biodiversitat i d'aigua dolça s'exhauriran en pocs anys. La humanitat consumirà el 2050 l'equivalent als recursos anuals de 2 planetes com la Terra si no canvia el seu ritme de consum".

Els crítics més radicals de l'*Obsolescència programada* volen replantejar el nostre model econòmic i els seus valors. Això és una revolució de debò, una revolució cultural perquè és un canvi de mentalitat. Aquesta revolució es diu Decreixement. Serge Latouch n'és el principal impulsor i promotor. Diu coses com el que segueix:

"El Decreixement és un eslògan provocador que intenta trencar amb el discurs eufòric del creixement viable, infinit i sostenible. Intenta demostrar la necessitat d'un canvi de lògica. L'essència del Decreixement es pot resumir en una paraula: REDUIR. Reduir el malbaratament, reduir la contaminació, reduir el sobreconsum i reduir la sobreproducció. Si reduïm el consum i la producció podem alliberar temps per desenvolupar altres formes de riquesa que tenen l'avantatge de no exhaurir-se quan s'utilitzen, com l'amistat, el coneixement..."

Cada vegada depenem més dels objectes pel que fa a la nostra identitat i autoestima. Això és conseqüència de la crisi d'allò que solia donar-nos identitat, com ara la relació amb la comunitat o amb la terra. O aquelles coses senzilles que el consumisme ha reemplaçat.

Si la felicitat depengués del nivell de consum, hauríem de ser completament feliços, perquè consumim 26 vegades més que durant la primera meitat del segle XX. Però les enquestes demostren que la gent, avui dia, i malgrat tot el que té, no és 26 vegades més feliç.

Els crítics d'aquesta proposta del Decreixement tenen por que si tira endavant destruirà l'economia i ens transportarà a l'edat de pedra. Tanmateix, tornar a una societat sostenible, l'empremta de la qual no sigui més gran que un planeta, no significa tornar a l'edat de pedra, sinó tornar als índexs de vida que hi havia abans de la dècada de 1960.

El Decreixement no és recessió econòmica. Implica apostar no per un model econòmic, sinó per un model de vida que suposa adonar-se de com d'innecessàries són moltes coses per a la felicitat. El Decreixement és una aposta per l'austeritat material i pel desenvolupament de la persona en tots els seus àmbits interns. Implica tenir cura del planeta, perquè és la casa comuna i no en tenim cap altra on anar si la destruïm. En el Decreixement les relacions humanes van davant de les relacions econòmiques.

La proposta de la societat del Decreixement fa realitat la visió de Gandhi:

"El món és suficientment gran per satisfer les necessitats de tothom, però sempre serà massa petit per a l'avarícia d'uns quants".

Podeu veure el documental sencer consultant aquest enllaç: <http://www.rtve.es/alacarta/#983391>

Activitat 3

L'“efecte dòmino” i el desafiament dels Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni

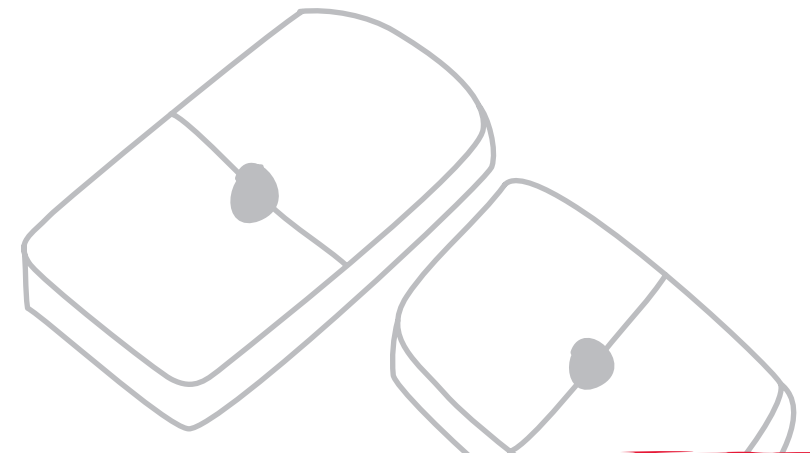
Motivació de l'educador per iniciar aquesta activitat:

“Vivim en un món, en una societat, en què s'imposa un estil de viure que es caracteritza principalment per 7 paraules: **egoisme, consumisme, cobdícia, malbaratament, competitivitat, enriquiment i indiferència**. Són moltes les persones que, avui dia, viuen posant en pràctica, en major o menor grau, totes o algunes d'aquestes paraules.

Posar en pràctica aquestes paraules té conseqüències. Si en el món hi ha pobresa, hi ha fam, misèria, injustícia, desigualtats, és perquè hi ha moltes persones que viuen posant en pràctica alguna d'aquestes 7 paraules, o totes. I entre aquestes persones també hi ha els governants d'aquest món i els qui tenen el poder econòmic.

Hem de ser conscients que les nostres accions i decisions, per petites i insignificants que semblin, influeixen en el món en què vivim, per a bé o per a mal. Provoquen un “efecte dòmino” si són molts els qui “practiquen” el mateix. És evident que si el món està com està és perquè és molta la gent que ara mateix té un estil de vida caracteritzat pel consumisme o per l'egoisme, o per la cobdícia o l'afany d'enriquir-se sigui com sigui, o caracteritzat pel malbaratament o per la competitivitat per triomfar per damunt de l'altre, o per la indiferència davant els problemes del proïsme.

Fem-nos conscients del que provoquen aquestes 7 paraules en el món jugant a aquest joc especial del Dòmino”.

Després d'aquesta motivació, l'educador formarà grups de 4 persones i lliurarà a cada grup una fotocòpia del *document de treball 3 amb les fitxes del dòmino*, que cada grup haurà de retallar. Els grups, separadament, jugaran una partida i quan l'acabin l'educador donarà a cada grup el *document de treball 4 per comentar l'“efecte dòmino”*.

Document de treball 3 per retallar les fitxes de dòmino

6 Enriquir-se	6 Enriquir-se 1.300 milions de persones viuen amb un euro al dia	6 Enriquir-se El 90 % de la riquesa la posseeix el 20% de la població mundial	6 Enriquir-se 2.600 milions de persones viuen amb menys de 2 euros al dia
6 Enriquir-se	5 Competitivitat Les dones guanyen el 25 % menys que els homes per la mateixa feina	4 Malbaratament Més de 2,2 de milions d'infants moren cada any per desnutrició	3 Cobdícia A l'Àfrica, el 43 % de la població no té aigua potable

6 Enriquir-se 1.210 persones posseeixen 4,5 bilions de dòlars. Els pobres són + pobres	6 Enriquir-se 4.000 milions de persones viuen en estat de pobresa	6 Enriquir-se 70.000 persones moren cada dia de gana i pobresa	5 Competitivitat
2 Consumisme Consumim el 25 % més dels recursos que la naturalesa produeix anualment	1 Egoisme 1.600 milions de persones no té accés a aigua potable	0 Indiferència 963 milions de persones pateixen fam severa	5 Competitivitat

5 Competitivitat 876 milions d'adults són analfabets, dels quals 2/3 són dones	5 Competitivitat 1 de cada 5 infants no té accés a l'educació primària	5 Competitivitat A Espanya hi ha 9 milions de pobres, el 19,6 % de la població	5 Competitivitat Hi ha 81 milions de pobres a Europa, el 16,5 % de la població
4 Malbaratament Sense medicament per guarir la sida, alguns països africans perdran 1/4 de la població activa	3 Cobdícia A l'Àsia hi ha 844 milions de persones pobres, el 51 % del total de la població	2 Consumisme A aquest ritme, l'any 2050 consumirem els recursos naturals de dos planetes	1 Egoisme 1.000 milions de persones no tenen un habitatge digne

5 Competitivitat A Espanya, 30.000 persones no tenen llar	4 Malbaratament	4 Malbaratament Més de 500.000 dones moren cada any de part per falta d'atenció sanitària	4 Malbaratament Mentre que es gasten xifres enormes en armament, els pobres creixen cada vegada més
0 Indiferència Per eradicar la fam bastaria amb l'1% de l'aportat per salvar els bancs d'aquesta crisi	4 Malbaratament	3 Cobdícia Un de cada 3 infants menors de 5 anys dels països pobres té problemes causats per la malnutrició	2 Consumisme Un terç de les espècies animals ha desaparegut a causa de la contaminació, tala de boscos i pesca

4 Malbaratament 448 milions d'infants pateixen desnutrició	4 Malbaratament El 90 % dels infants que pateixen fam viuen a l'Àfrica, al sud d'Àsia, a Haití	3 Cobdícia	3 Cobdícia El 64,5 % de la població subsahariana és pobre
1 Egoisme 880 milions de persones no té accés a serveis bàsics de salut	0 Indiferència Els governants estan lluny d'eradicar la fam al món el 2015	3 Cobdícia	2 Consumisme Degradem els ecosistemes naturals a un ritme sense precedents

3 Cobdícia El 70 % dels qui pateixen pobresa extrema són dones	3 Cobdícia De 42 milions de persones amb sida, 39 no rep cap tractament adequat	2 Consumisme	2 Consumisme A Espanya es llença a l'aigua 4,6 milions de tones de contaminants
1 Egoisme 2.000 milions de persones no tenen accés a medicaments essencials	0 Indiferència 30.000 infants menors de 5 anys moren cada dia per malalties que tenen guarició	2 Consumisme	1 Egoisme 2.400 milions de persones no tenen instal·lacions sanitàries adequades

2 Consumisme Les emissions de gasos contaminants de fàbriques no disminueixen	1 Egoisme	1 Egoisme A l'Àfrica subsahariana, una persona de cada 3 pateix fam crònica	0 Indiferència
0 Indiferència Més de 300 milions d'africans viuen amb menys d'un euro al dia	1 Egoisme	0 Indiferència A l'Àfrica 30 milions d'infants menors de 5 anys pateixen desnutrició	0 Indiferència

Document de treball 4 per comentar l' "efecte dòmino"

Un cop hagueu retallat les fitxes, jugareu una partida de Dòmino amb aquestes fitxes especials. En acabat, deixareu les fitxes a la taula, de cara amunt, tal com han quedat en finalitzar el joc. Observareu les paraules que hi surten i les dades de com està el món per culpa dels qui posen en pràctica aquestes paraules (governants i ciutadans). Ara respondreu i comentareu en grup aquestes preguntes:

1. ¿Quins pensaments o reflexions us provoca conèixer aquestes dades extrems dels estudis de les Nacions Unides, Càritas i WWF?
2. ¿Quines dades us han cridat més l'atenció, quines us han indignat o preocupat més?
3. ¿Podem continuar vivint com si no passés res, com si això no tingués res a veure amb nosaltres? ¿Per què? ¿Creus que hi ha molta gent que manté aquesta actitud?
4. ¿Què fan els governants per solucionar-ho? Llegiu amb atenció aquest text i comenteu-lo; després responeu aquesta pregunta: ¿Heu participat en alguna acció d'aquesta campanya contra la pobresa, heu col·laborat amb alguna ONG que lluiti contra aquest estat de coses? ¿Per què?

Era tan escandalosa la situació de pobresa, desigualtat i fam al món que l'any 2000 189 caps d'Estat i de Govern signaren la Declaració del Mil·lenni de les Nacions Unides i es comprometeren a complir els 8 Objectius de Desenvolupament del Mil·lenni (ODM), com un primer pas per eradicar la fam i la pobresa. L'any 2015 fou la data proposada d'acompliment dels objectius, que són els següents:

1. **Eradicar la pobresa extrema i la fam.**
2. **Aconseguir l'ensenyament primari universal.**
3. **Promoure la igualtat entre gèneres i l'autonomia de la dona.**
4. **Reduir la mortalitat infantil.**
5. **Millorar la salut materna.**
6. **Combatre la sida, el paludisme i altres malalties.**
7. **Garantir la sostenibilitat del medi ambient (protegir la naturalesa).**
8. **Fomentar una Associació Mundial per al Desenvolupament (per treballar plegats i coordinats contra la pobresa).**

Però la realitat és que els governants no han fet res o gairebé res per complir els objectius assenyalats, i encara menys ara, en temps de crisi i recessió econòmica. Els anys han passat i les coses continuen tan malament com abans. Per aquesta raó es va iniciar a nivell mundial una gran campanya, promoguda per organitzacions solidàries, ONG i associacions de ciutadans pertanyents a més de 100 països.

La seva finalitat era i és **exigir als governants que compleixin** allò a què es van comprometre en signar l'any 2000 la Declaració del Mil·lenni de Nacions Unides, per eradicar la pobresa i la fam amb l'acompliment dels 8 objectius.

La campanya s'anomena **POBRESA ZERO** i és la major mobilització ciutadana de la història contra la pobresa.

Pretén que la societat civil, els ciutadans com tu i com jo, pressionem els nostres governants i polítics perquè es comprometin a posar fi a la pobresa.

Milions i milions de ciutadans d'arreu del món han participat i participen en accions convocades per aquesta campanya: manifestacions, recollida de firmes, concerts solidaris, actes i gestos públics, festes solidàries, actes festius reivindicatius, etcètera. I tot acompanyat per la banda o llaç blanc, el signe distintiu d'aquesta campanya.

Ens proposa de comprometre'ns com a ciutadans, ser ACTIVISTES en la lluita contra la pobresa en el món:

- Informant-nos bé sobre com evolucionen les dades de la pobresa en el món, i també de totes les accions que es proposin per pressionar els polítics i els governants.
- Participant en actes públics i manifestacions que es convoquin.
- Mobilitzant la gent que coneixem perquè també s'impliqui en aquesta lluita.
- Sensibilitzant sobre aquest problema on sigui que ens trobem, utilitzant també les xarxes socials i fòrums en què participem, cercant grups, creant-ne de nous o unir-nos a de ja existents per pensar plegats què podem fer per fer-nos escoltar.
- Mantenint un estil de vida solidari i compromès amb qui ens envolta.
- Etcètera

5. ¿Què podem fer nosaltres? ¿Quines 7 paraules hauríem de posar en pràctica, de debò, per fer possible un món millor?
6. ¿Creiem realment el que diu aquesta frase: "Molta gent petita, fent moltes coses petites, en molts lloc petits... poden canviar el món" (Eduardo Galeano)? ¿Quantes coses petites podem fer cadascun de nosaltres enfront les dades que hem vist en les fitxes, és a dir, quantes coses petites podem fer per posar en pràctica cadascuna de les 7 paraules que hem dit a la pregunta anterior? Feu una llista amb tot que se us acudeixi, encara que us sembli poc important.

Quan ho poseu en comú amb la resta de grups, imagineu que una persona es compromet a posar en pràctica una o dues d'aquestes coses que heu proposat. Quin efecte dòmino aconseguirien totes aquestes persones al llarg del temps! Farien una molt bona sembra, al seu voltant i més enllà.

¿Us animeu a ser una persona d'aquestes?

Després de la posada en comú de tots els grups, qui vulgui ser una d'aquestes persones escollirà aquelles coses petites a les quals es compromet de debò. Agafarà tantes fitxes de dòmino com compromisos vulgui adquirir (màxim 5 fitxes), i darrere hi escriurà els seus compromisos personals. *(Si té més de 5 compromisos en pot escriure 2 per fitxa.)* Se'ls ficarà a la cartera per no oblidar-los. Al cap d'un mes, l'educador podrà proposar com va la pràctica d'aquests compromisos. **Que l'efecte dòmino no s'aturi!**

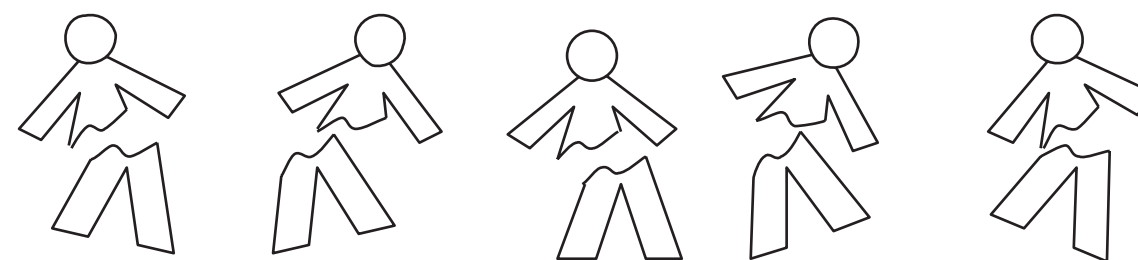

Espai de PREGÀRIA JOVE

Pregària d'unitat amb els pobres

Ambientació del lloc

Repartiu pel terra moltes siluetes de persones fetes de cartró, paper continu o paper de diari que han d'estar trencades per la meitat.

Davant de tothom, a terra, davant d'algunes d'aquestes siluetes humanes trencades, col·locareu la Bíblia oberta per la pàgina d'aquesta citació: Ex 3, 7-12. Al costat hi posareu algunes espelmes.

Repartiu als assistents una fotocòpia d'un full que conté les dues oracions, el Parenostre i les benediccions.

Poseu música de fons per crear un clima de recolliment.

DESENVOLUPAMENT de la PREGÀRIA

(Animador de la pregària:)

Comencem l'oració en el nom del Pare, del Fill i de l'Esperit Sant.

Benvinguts a aquests espai de pregària. Volem unir-nos en oració a les víctimes de tanta pobresa i injustícia. Volem sentir plegats, resar plegats. Volem unir-nos a Déu

perquè inundi els nostres cors i ens doni la força i el discerniment per fer la part que ens correspon en la construcció del Regne, per fer possible al nostre voltant un món més fratern, just i solidari.

A terra hi ha representades, simbòlicament, les persones que avui en dia viuen trencades per la pobresa i la injustícia, per la fam i la insolidaritat, per la vulneració dels seus drets, per l'exclusió, per la manca de feina, per l'abandonament i la indiferència.

Davant aquestes persones, Déu sempre s'expressa:

(lector 1:)

Lectura del llibre de l'Èxode

"El Senyor li digué: —He vist l'opressió del meu poble a Egipte i he sentit com clama per culpa dels seus explotadors. Conec els seus sofriments; per això he baixat a alliberar-lo del poder dels egipcis i fer-lo pujar des d'Egipte cap a un país bo i espaiós, un país que regalima llet i mel (...). El clam dels israelites ha arribat fins a mi i he vist com els egipcis els oprimeixen. Ara, doncs, **jo t'envio** al faraó; vés-hi i fes sortir d'Egipte els israelites, el meu poble. Moisès digué a Déu: —¿Qui sóc jo per a anar a trobar el faraó i fer sortir els israelites d'Egipte? Déu li va respondre: **—Jo sóc amb tu** (Ex 3, 7-12).

(Animador de la pregària:)

Avui, el poble de Déu són els pobres de la terra, els exclosos, els últims, els ignorats.

Avui, Egipte és el sistema neoliberal de la societat del creixement que regeix els mercats financers, els quals provoquen tanta pobresa i desigualtat.

Avui, Egipte és la mentalitat materialista i consumista que regeix la vida de moltes persones.

Avui, cadascun de nosaltres som els qui rebem aquest missatge personal: "Ara, doncs, **jo t'envio** al faraó, vés-hi i fes sortir d'Egipte els israelites, el meu poble (...) **Jo sóc amb tu**".

Avui, cadascun de nosaltres som els enviats de Déu... per fer-lo visible amb les nostres obres, per ser-ne les mans i els ulls, per ser-ne la boca i l'escalf.

Ara llegirem a dues veus la pregària titulada "Ajuda'ns a canviar", que tenim en el full. En acabat la lectura, farem uns minuts de silenci per a la meditació i la interiorització.

Ajuda'ns a canviar, Senyor,
per mirar les coses, el món, la vida
amb la teva mirada i des dels teus ulls.

Guareix les cegueses que ens impedeixen veure
el dolor i el patiment dels qui caminen al costat,
dels qui viuen al nostre món, sota el mateix sol.

Saceseja el nostre cor perquè aprenguem a veure
amb els ulls plens d'Evangeli i Esperança del Regne.

Corre el vel dels nostres ulls
perquè, veient-hi, puguem **commoure'ns** pels altres
i **moure'ns** des del més profund del cor,
per donar un cop de mà, i la vida tota,
als que hi ha caiguts i trencats per les vores dels camins,

als leprosos d'avui,
als qui aquesta societat injusta
ha llençat a una vora perquè no compten,
o no interessin,
o no són rendibles segons les lleis del mercat.

Ajuda'ns, Senyor,
a veure-hi,
i a canviar...
a veure't
i a optar
per utilitzar aquesta meravellosa mirada
que ens deixares per mirar el món, la realitat, la vida:
la mirada de l'Evangeli,

per veure amb els teus ulls de Déu,
per sentir el teu cor compassiu,
per actuar guiats per la força
i el foc compromès del teu Esperit,
per fer possible, aquí a la terra,
el món nou que esperem,
el Regne del cels.
Així sigui

(música suau de fons)

(lector 2:)

Lectura de l'Evangeli segons Sant Mateu

Jesús va cridar els seus dotze deixebles i els donà poder de treure els esperits malignes i de guarir malalties i xacres de tota mena. (...) Aquests dotze, Jesús els va enviar amb aquestes instruccions: "Pel camí prediqueu dient: «El Regne del cel és a prop». Cureu malalts, ressusciteu morts, purifiqueu leprosos, traieu dimonis; de franc ho heu rebut, doneu-ho també de franc. No us emporteu cap moneda: ni d'or, ni de plata, ni de coure; no prengueu sarró per al camí, ni dos vestits, ni sandàlies, ni bastó. El qui treballa, bé es mereix que el mantinguin" (Mt 10, 1-10).

(Animador de la pregària:)

Som enviats per fer present el Regne. Cadascun des de les nostres característiques, capacitats, des dels talents que Déu ens ha donat. Som enviats. El que no fem en la parcel·la de la nostra vida, no ho farà ningú.

Ara llegirem a dues veus la pregària titulada “*Entra a casa del meu Pare*”, que tenim al full. En acabat, farem uns minuts de silenci per a la meditació i la interiorització.

Entra a casa del meu Pare

*Quan tenia fam, em donares de menjar;
Quan tenia set, em donares de beure.
El que fas al més petit del meus,
a mi m’ho fas.
Ara, entra a casa del meu Pare.*

*Quan no tenia casa, m’obrires les teves portes.
Quan anava despullat, m’oferires vestit.
Quan estava cansat, em donares repòs.
Quan estava intranquil, em calmares.
Quan era infant, m’ensenyares a llegir.*

*Quan estava sol, em portares l’amor.
Quan era a la presó, vingueres a la cel·la.
Quan feia llit, tingueres cura de mi.
A l’estranger, m’acollires.
Sense treball, em trobares una feina.*

*Jo ferit, m’embenares les ferides.
Cercant jo la bondat, em donares la mà.
Quan era negre, o groc, o blanc,
insultat i abatut, tu em portares la creu.
Quan era vell, em regalares un somriure.*

*Quan estava preocupat, compartires amb mi la pena.
Em veieres cobert d’escopinades i de sang,
em reconegueres sota la cara plena de suor,
quan em feien mofa, estaves a prop meu.
I quan era feliç, comparties la meva alegria.*

*Cal que nosaltres portem aquesta vida de compromís
per continuar sembrant esperança entre els pobres.
Cal que el nostre amor amari qualsevol.
És l’única manera d’expressar el nostre amor per Déu.*

*Déu dóna el que cal.
Ho dóna a les flors i els ocell,
i a tot el que ha creat en l’univers.
I els més petits i els últims són la seva vida.*

Teresa de Calcuta

(musica suau de fons)

(Animador de la pregària:)

Ara direm plegats la pregària del Parenostre, que tenim al full.

(Després de cada frase del Parenostre i abans que intervingui el lector corresponent, sortirà una persona elegida prèviament perquè reculli una de les siluetes trencades que hi ha pel terra i la recompongui a la vista de tothom; un cop refeta, la deixarà al costa de la Bíblia que hi ha al terra presidint la pregària.)

Parenostre

Tots: Pare nostre, que esteu en el cel.

Lector 1: Però creiem fermament que també estàs aquí, encarnat en la història, en la nostra realitat concreta. Pare de totes les persones, es especial de les marginades, de les que estan al marge de la vida, que passen gana, pateixen violència, menyspreu, ignorància.

Tots: Sigui santificat el vostre nom.

Lector 2: Ajuda’ns a restaurar la santedat del teu nom de Pare amb el compromís nostre com a germans. A saber-nos dins la família dels pobres i marginats. A sentir el goig d’anomenar-te PARE NOSTRE

Tots: Vingui a nosaltres el vostre Regne.

Lector 1: T’ho demanem amb força, que el teu Regne arribi ara mateix. El teu Regne d’Amor, de Llibertat, de Justícia, de Pau. T’ho demanem amb la fe de sentir-nos germans en una comunitat de germans, i amb l’amargor de comprovar que no vivim el compartir i repartir en una família d’iguals.

Tots: Faci’s la vostra voluntat a la terra com es fa en el cel.

Lector 2: Et demanem que ens mantinguis sempre al peu del canó, que no permetis que claudiquem per por o cansament. Ajuda’ns a caminar humilment amb el teu poble desposseït, a viure plegats els menyspreus i patiments, a experimentar personalment tant de dolor i tanta vergonya i a treballar plegats per l’alliberament.

Tots: El nostre pa de cada dia doneu-nos, Senyor, el dia d’avui.

Lector 1: Sense tu no som res. Sense tu no podem fer res. Dóna’ns el pa i el vi del teu Evangeli. No ens deixis acaparar riqueses i fes perquè compartim el que som i el que tenim.

Tots: I perdoneu les nostres culpes, així com nosaltres perdonem els nostres deutors.

Lector 2: Perdona la nostra indiferència i falta de sensibilitat cap als qui malviuen en la pobresa. Perdona la nostra tendència a viure tancats dins el nostre món de benestar i comoditat.

Tots: I no permeteu que nosaltres caiguem a la temptació, ans deslliureu-nos de qualsevol mal.

Lector 1: No deixis que caiguem en la xarxa del consumisme. No ens deixis caure en la temptació de creure que no podem fer res per canviar aquest món, de creure que no podem sinó deixar-nos arrossegar pel que fa la majoria. Lliura'ns del mal de la falta d'utopia, de la manca de somnis i de la manca d'Esperança. Dóna'ns el goig de la fe i el goig de sentir-nos units a moltes més persones, persones que aporten la seva petita part per tal de fer possible un món millor, el teu Regne.

Tots: Així sigui.

(Animador de la pregària:)

Ara farem uns minuts de silenci per a la meditació i la interiorització després d'haver dit aquest Parenostre.

(Animador de la pregària:)

Si algú de vosaltres vol fer un petició, alguna acció de gràcies, o compartir algun fet viscut en aquest espai de pregària, ara és el moment de fer-ho.

(Animador de la pregària:)

Per acabar aquest espai de pregària, farem un gest final. Cadascun de nosaltres triarà una Benedicció de les que hi ha al full que teniu, us girareu cap a una de les persones que teniu al costat, li imposareu les mans al cap i en veu alta li direu la benedicció que heu triat. Quan acabeu, ella farà el mateix amb vosaltres i us donarà la seva benedicció.

Un cop tots haguem donat i rebut la benedicció, ens farem una abraçada de pau i donarem per acabada la pregària.

BENEDICCIONS

- Que Déu et beneeixi i que siguis feliç.
Que res ni ningú et tregui la pau del cor.
Que mai no perdís la fe en tu mateix, en els altres i en Déu.
- Et beneixo en nom de Déu, Pare-Mare.
Que la vida et somrigui, que siguis feliç.
I que transmetis confiança i alegria als que se t'acosten.
- Jo et beneixo en el nom de Pare, del Fill i de l'Esperit Sant.
Que el Senyor vessi damunt teu la seva gràcia.
I que facis el bé cada dia de la teva vida.
- Que el Senyor t'afavoreixi i et pacifiqui.
Que trobis ajuda en els altres.
I que tothom trobi en tu bondat.
- Et beneixo en el nom del Déu de Jesucrist,
Pare-Mare amorós,
perquè siguis llum i ajuda per als qui estan al teu voltant.
- Jo et beneixo en el nom de Jesús, el Crist.
I et desitjo que facis el bé a qui et trobis pel camí.
- En el nom de Jesús l'Ungit de Déu:
et beneixo, perquè seguint el seu camí,
no deixis mai de ser-li fidel,
i perquè t'acompanyi sempre la seguretat de la companyia seva.

Caritas

www.caritas.es